MANIFEST

natuurplein
de baronie

natuur als basis

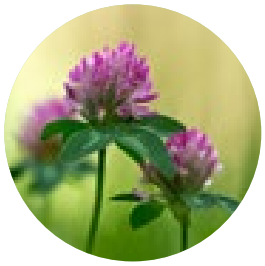

Voor u ligt het *Manifest van Natuurplein de Baronie*. Het manifest zou een leidraad voor alle ontwikkelingen in de Baroniegemeenten moeten zijn.

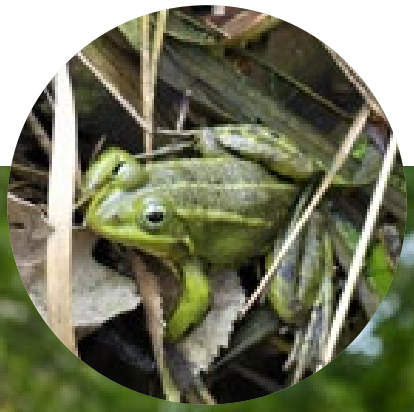

NATUURPLEIN DE BARONIE is een samenwerking van zeven natuurverenigingen in de Baronie van Breda. We zetten ons in voor de kwaliteit van de leefomgeving. We richten ons op natuur, water en landschap. Ons vertrekpunt is dat robuuste ecosystemen noodzakelijk zijn voor schone lucht, schoon water en een goede bodem, voor onze gezondheid, ons welzijn en ook voor een goede leefomgeving voor de dier- en plantensoorten.

Een natuurrijke omgeving zorgt ervoor dat het een prettige plek is om te wonen en voor bedrijven om zich te vestigen. Wie in een groene woonomgeving leeft, voelt zich vaker gezonder en is minder vaak ziek. Een groene omgeving draagt bij aan de welvaart van je gemeente. Elke euro besteed aan natuur verdient zich dubbel terug.

We pleiten er dan ook voor om de natuur als basis te nemen voor alle ontwikkelingen in stad, dorp en omgeving. We willen de biodiversiteit versterken. We willen schade aan de natuur voorkomen in plaats van achteraf herstellen of compenseren.

Hierna zetten we uiteen hoe dat op een praktische manier vorm kan worden gegeven.

- IVN DINTEL- EN MARKLANDEN
- KNNV BREDA
- MARKKANT
- IMKERVERBAND
- NATUUR- EN LANDSCHAPSVERENIGING GILZE EN RIJEN
- NATUURVERENIGING MARK EN LEIJ
- WEST BRABANTSE VOGELWERKGROEP

natuur plein

de baronie

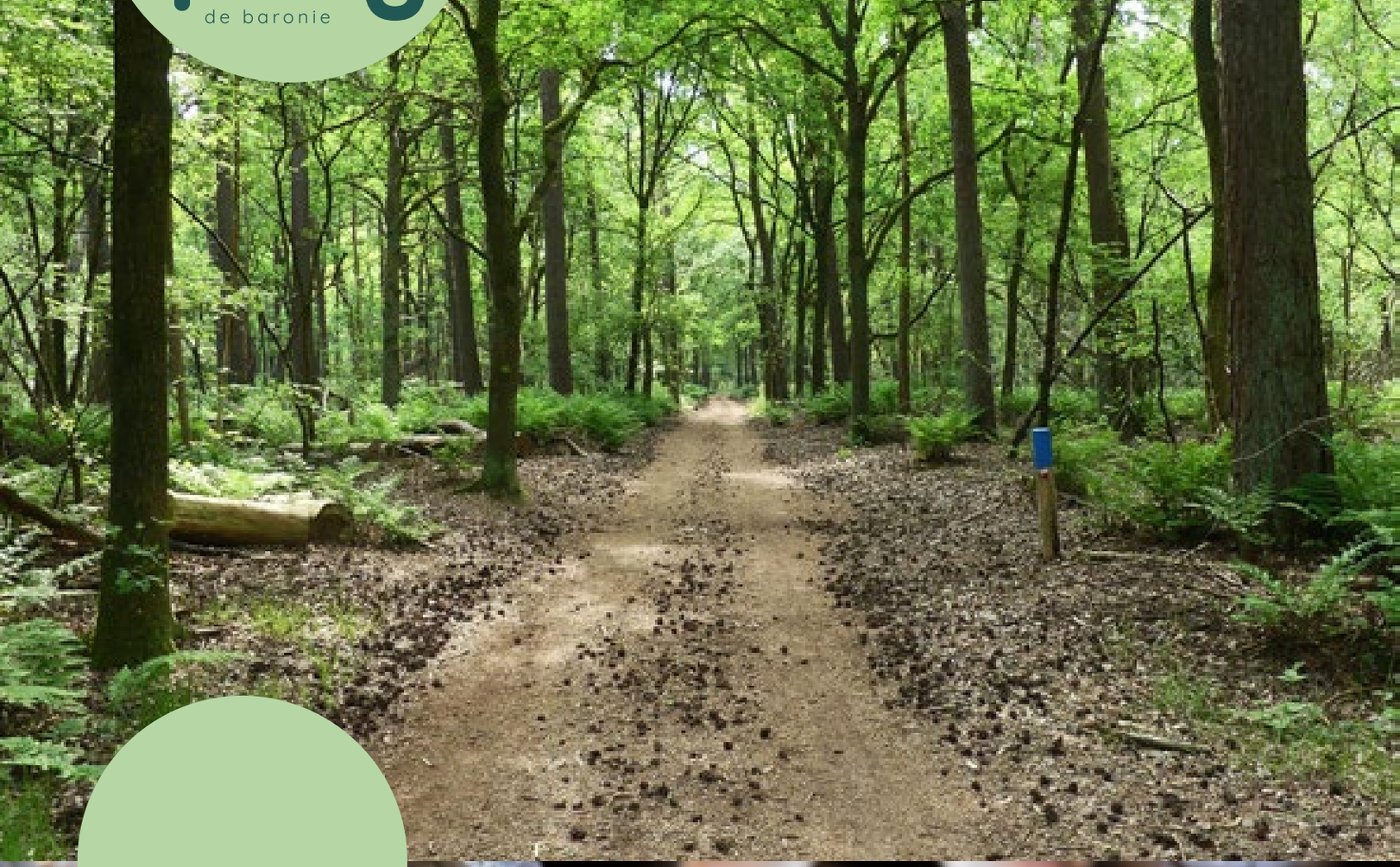

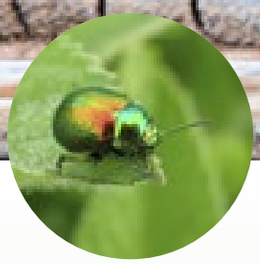

VERSTERKEN VAN DE NATUUR

LEVEN IN EEN GEZONDE OMGEVING

KLIMAATADAPTATIE EN WATERBERGING

ENERGIEOPGAVE

GEZONDE EN DUURZAME LANDBOUW

PARTICIPATIE

OMGEVINGSWET

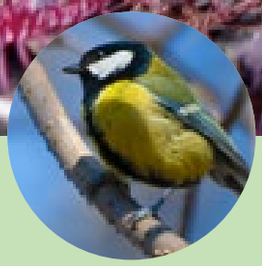

VERSTERKEN VAN DE NATUUR

In de Baronie hebben inheemse planten en dieren het moeilijk. De soortenrijkdom van planten en dieren daalt. Vogels als de patrijs en de grutto komen in het buitengebied nauwelijks meer voor. De hoeveelheid insecten is enorm afgenomen. De druk op ruimte in en om onze steden en dorpen neemt sterk toe. Als gevolg daarvan is er steeds meer bebouwing en minder groen. Het is belangrijk om goede groene ruimte in onze omgeving te versterken en daarmee ook de biodiversiteit te vergroten. Zie natuur niet alleen als een mogelijkheid voor recreatie.

Aanbevolen maatregelen:

- **Maak het Natuurnetwerk Brabant gereed voor de einddatum 2027;**
- **Zet in aanvulling daarop in op robuuste lokale natuurverbindingszones in stad en dorp, met bloemrijke bermen, houtwallen, bomenstructuren, ecologisch ingerichte oevers van watergangen;**
- **Herstel en versterk de natuur- en waterkwaliteit van het bekenstelsel in de Baronie, omdat dit de ruggengraat vormt van het landschap in de Baroniegemeenten;**
- **Laat de natuur deel uitmaken van alle agrarische-, bouw- en ontwikkelactiviteiten en maak natuurinclusiviteit leidend bij alle**

vergunningen, transacties en aanbestedingen binnen de gemeenten;

- Ontzie, bescherm en versterk bestaande groenstructuren en aanwezige fauna bij alle ontwikkelingen en compenseer bij aantasting daarvan met minimaal een factor twee;
- Beheer bermen en waterkanten ecologisch voor de ontwikkeling van bloem- en kruidenrijke vegetatie;
- Ga verdroging, vermesting en verzuring van natuurgebieden tegen door actieve inzet van de gemeenten;
- Richt natuurenclaves in om de achteruitgang van kwetsbare soorten om te buigen, bijvoorbeeld keverbanken voor patrijzen, paddenpoelen, bijen B&B en kleine vogelbosjes.

LEVEN IN EEN GEZONDE OMGEVING

Mensen zijn zich steeds meer bewust van het belang van natuur in hun directe leefomgeving. Ze vinden er rust en ontmoeten elkaar. Groen ver weg is goed, maar groen dichtbij is beter. Het uitgangspunt dient te zijn dat natuurlijk groen standaard een plaats krijgt in de woonomgeving en op bedrijventerreinen.

Aanbevolen maatregelen:

- Creëer woonomgevingen waar het aantrekkelijk is om ‘ommetjes’ te maken;
- Stel een norm voor een minimum percentage groen bij nieuwe woningen en nieuwe bedrijventerreinen;

- Zorg dat de omgeving voorziet in een leefomgeving voor de soorten waarvoor de natuurinclusieve bouw plaatsvindt.
- Versterk en verbeter waardevolle bomen en groenstructuren;
- Vervang cultuurgroen, strakke gazons, lange bomenrijen van één soort daar waar mogelijk door natuurlijk groen met inheemse soorten en diversiteit;
- Zorg voor ecologische inrichting en beheer van bermen, open plekken, landschapselementen;
- Realiseer Tiny Forests, voedselbossen, ook op bedrijventerreinen;
- Breid bestaande natuurgebieden uit om zo de recreatiedruk beter te spreiden, ook met rustgebieden waar de natuur centraal staat;
- Maak veilige plekken waar honden los kunnen lopen en zorg ervoor dat honden aan de lijn lopen in natuurgebieden om verstoring van flora en fauna te voorkomen;
- Leg in de omgevingsvisie vast dat minstens de normen van de Wereldgezondheidsorganisatie voor luchtkwaliteit en geluidsniveaus zullen gelden;
- Stimuleer en faciliteer groene initiatieven, zoals buurt-, moes- en schooltuinen, groene speelplekken, bloem- en kruidenrijke stroken.

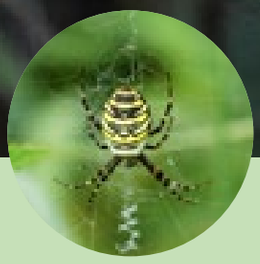

KLIMAATADAPTATIE EN WATERBERGING

Extremere weersomstandigheden, zoals hitte, droogte en hevige regenbuien komen steeds vaker voor. We kunnen er niet aan ontkomen om ons hiertegen te beschermen. Tuinbezitters, woningbouwcorporaties en andere private grondeigenaren zijn onmisbaar bij de realisering van draagvlak voor adequate maatregelen. Gemeenten en bewoners hebben een zorgplicht voor het voldoende 'vasthouden' van water.

Aanbevolen maatregelen:

- Zet in op groene daken en gevels, verkoelende bomen en groene parkeerplaatsen als effectieve maatregelen om hitte door te veel stenen (hittestress) tegen te gaan en wateroverlast en langdurige droogte op te vangen;
- Stimuleer en faciliteer het ecologisch vergroenen van tuinen en buurten;
- Start een gebiedsgerichte aanpak voor het tegengaan van verdroging en het vasthouden van water;
- Maak met bedrijven op bedrijventerreinen een actieprogramma om uitdagingen op het gebied van energietransitie en aanpassing aan het klimaat op te pakken zoals windmolens op bedrijventerreinen, zonnepaneeldaken, groene daken en algemene vergroening.

ENERGIEOPGAVE

De energietransitie heeft een grote impact op het ruimtegebruik en het landschap met gevolgen voor natuur en voor omliggende bewoners. Bij de energietransitie moeten natuur-, landschaps- en milieubelangen volwaardig worden meegenomen.

Aanbevolen maatregelen:

- **Stimuleer woningeigenaren, woningcorporaties en bedrijven om energiebesparende maatregelen te nemen;**
- **Benut eerst alle daken, onbenutte bebouwde locaties en infrastructurele werken voor energieopwekking, waar mogelijk in combinatie met groen;**
- **Stel duidelijke randvoorwaarden op om de natuur en leefomgeving te beschermen en biodiversiteit te bevorderen bij de aanleg van duurzame energievoorzieningen**
- **Uitgangspunt is dat er geen verdere aantasting van de ecosystemen zal plaatsvinden, dus geen zonneparken en windmolens in of vlakbij natuurgebieden.**

GEZONDE EN DUURZAME LANDBOUW

Een overmatige uitstoot van stikstof en de opname ervan in de bodem heeft verzuring en vermesting tot gevolg. Dit heeft een hele reeks gevolgen, zoals verstoring van de bodem, verlies aan biodiversiteit, verlies van insecten en sterfte van bomen. Daarnaast zijn ook verdroging en bestrijdingsmiddelen belangrijke factoren.

Aanbevolen maatregelen:

- Stimuleer natuurinclusieve en klimaatbestendige landbouw met als uitgangspunt het zorgvuldig gebruik van natuurlijke hulpbronnen, een duurzaam beheer, versterking van de biodiversiteit en het minimaliseren van emissies;
- Breng de uitstoot van stikstof terug met een doelpercentage minimaal in lijn met het advies van de commissie Remkes;
- Zet samen met de provincie in op het omvormen van stikstof-piekbelasters;
- Houd water langer vast om de hydrologische situatie te verbeteren en verdroging te voorkomen;
- Benut de eigen gronden van gemeenten duurzaam door die als ‘natuurpacht’ uit te geven.

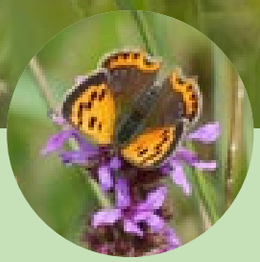

PARTICIPATIE

Plannen maak je samen. Een goed initiatief vraagt om samenwerking en afstemming met inwoners, ondernemers, overheid en andere organisaties. Dat is een goede investering, want samen plannen maken leidt tot betere plannen, meer draagvlak en tot betere besluitvorming. We zetten ons in voor beginspraak, de vroegtijdige inbreng van natuurbelangen bij plannen van gemeenten en derden. Deze manier van werken zorgt enerzijds voor betere aandacht voor natuuraspecten bij planvormers en anderzijds tijdwinst door minder procedures.

Aanbevolen maatregelen:

- **Geef een actieve invulling aan vroegtijdige participatie en aan beginspraak;**
- **Realiseer een duidelijk aanspreekpunt, zodat initiatiefnemers worden gefaciliteerd en actief verder worden geholpen bij de gemeente voor groene initiatieven;**
- **Zet in op participatiemogelijkheden en educatie op het gebied van**

natuur en milieu.

OMGEVINGSWET

De Omgevingswet biedt mogelijkheden voor een integrale visie op de diverse domeinen als biodiversiteit, gezondheid & welzijn, klimaatadaptatie en energietransitie. Voor een duurzame leefomgeving moet natuur onderdeel worden van het oplossen van de grote maatschappelijke opgaven. De Baroniegemeenten hebben daarvoor gezamenlijk de sleutel in handen. Natuurplein De Baronie helpt mee dit vorm te geven.

natuurplein
de baronie

MANIFEST

natuurplein
de baronie

natuur als basis

Natuurplein de Baronie, 2025

Download tekstversie

www.natuurpleindebaronie.nl

Beeld: Richard van Cann, Maria van Dijk, Ine van Dorst, Erik van der Hoeven, Jan Woolderink en Shutterstock - Ontwerp: Elske Verharen, Studio Oxédio